
Fra: Siv Merethe Gederaas Belbo <siv.belbo@ntfk.no>
Sendt: 2. februar 2016 10:37
Til: Sve Kristin; Postmottak LMD
Kopi: Even Ystgård; Terje Sørvik; Trude Marian Nøst
Emne: Innspill til jordbruksoppgjøret 2016 fra Nord-Trøndelag fylkeskommune og innspill til utarbeidelse av ny Stortingsmelding om jordbrukspolitikken
Vedlegg: Innspill til jordbruksforhandlingene 2016 - Nord-Trøndelag fylkeskommune.pdf; Saksprotokoll , 10122015, Sak 75_15, Innspill til jordbruksforhandlingene 2016 - Nord-Trøndelag fylkeskommune.pdf; Innspillsmøte om melding om jordbruksnæringen 12.pptx

Oppfølgingsflagg: Følg opp
Status for flagg: Fullført

Hei!

Arkiv: 15/02543

Viser til oversendt rapport på landbruks- og matområdet for Nord- Trøndelag datert 29.01.2016 hvor også innspill til jordbruksforhandlingene for 2016 lå vedlagt. For å være sikker på at innspillet fra Fylkestinget i Nord- Trøndelag blir tatt med i arbeidet med årets jordbruksoppgjør sendes derfor denne saken separat.

Fylkestinget i Nord-Trøndelag har behørig drøftet landbrukspolitikken og før jul ble det i Fylkestinget vedtatt vedlagt innspill. Vi ber om at dette innspillet blir tatt med i deres vurderinger opp imot årets forhandlinger.

Saksprotokoll samt saksframlegget og bakgrunnen for våre innspill, ligger vedlagt.

Fylketstingets prioriteringer vil også være Nord-Trøndelag fylkeskommune sine innspill til regjeringens arbeid med ny stortingsmelding om jordbrukspolitikken. Ved å prioritere de næringspolitiske struktur og økonomiske virkemidler som Fylkestinget i Nord- Trøndelag har gjort, anses dette som vesentlig for å legge gode og framtidsretta rammer for norsk matproduksjon framover. Et konkret mål bør være en bærekraftig jordbruksproduksjon i lys av nye innovasjoner som bidrar til både miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig vekst gjennom framtidsretta produksjon, foredling og bruk/gjenbruk av våre naturressurser. Viser også til innspillene som Sør Trøndelag fylkeskommune på vegne av Sør- og Nord-Trøndelag fylkeskommuner gav i innspillsmøte til LMD den 12.01.2016. Her ble problemstillinger omkring hvordan vi i Trøndelag mener vi kan økt matproduksjon, styrket effektiviteten, redusere og forenkle virkemiddelapparatet samt få større frihet for næringsaktørene og bedre konkurransekraften for jordbruksnæringen og tilhørende verdikjede.

Vi ønsker dere lykke til med det videre arbeidet!

Med vennlig hilsen

[Siv Merethe Gederaas Belbo](#)

Rådgiver næring

Tlf. dir: +47 74 11 51 92 / 95 11 52 58

AVDELING FOR KULTUR OG REGIONAL UTVIKLING

- et ansvar for **FYLKESTINGET**
i Nord-Trøndelag

Innspill til jordbruksforhandlingene 2016 - Nord-Trøndelag fylkeskommune

Arkivsak-dok. 15/02543-8
Saksbehandler Siv Merethe Gederaas Belbo

Saksgang	Møtedato	Saksnr
Fylkesrådet i Nord-Trøndelag	17.11.2015	182/15
Fylkestinget i Nord-Trøndelag	10.12.2015	74/15

Fylkesrådets innstilling til vedtak:

Fylkestinget vedtar følgende innspill til jordbruksforhandlingene 2016:

1. Landbruksnæringas behov for bedre lønnsomhet og forutsigbare rammebetingelser må prioriteres. Spesielt økonomien i melke- og storfekjøttproduksjonen må styrkes.
2. Investeringsvirkemidlene til jord- og skogbruk må styrkes da støtten er målrettet og bidrar direkte til effektivitets- og lønnsomhetsforbedringer til næringsutøverne.
3. Økt matproduksjon i hele landet må prioriteres og økningen må fortrinnsvis skje innenfor produksjoner som tar utgangspunkt i norske ressurser. Struktur- og distriktsprofilen i virkemiddelbruken må derfor styrkes for å sikre utnytting av våre jordbruksarealer i fylket, og hele landet.
4. Beitenæringene er under stort press og det må gis driftsvilkår som bidrar til økt utnyttelse av utmarksressursene. Dette innebærer effektive uttak av skadedyr og styrking av erstatningsordningene. Erstatningsordningen for rovdyrskader må sikre utøvers rettighet til å få dekket alt tap forårsaket av rovvilt.
5. Videreføring av effektiv markedsregulering bidrar til matsikkerhet og økt nasjonal konkurranseevne for landbruket og næringsmiddelindustri, og dermed vårt ansvar for å bidra til verdens matproduksjon.
6. Det må opprettholdes et sterkt importvern. Dagens importvern er avgjørende for norsk matproduksjon og norsk næringsmiddelindustri.
7. Grønn FoU, rekrutterings- og kompetansetiltak i landbruket (RK-midlene) må styrkes.
8. Videreføring av kanaliseringspolitikken.
9. Kystskogmidlene må økes og tilskudd til skogplanting og ungsogpleie må styrkes.

Fylkesrådets vurdering

Fylkeskommunenenes roller og oppgaver innen landbruks- og matområdet vurderes som særlig viktig for Nord-Trøndelag ut fra landbrukets betydning og sterke posisjon i fylket. Fylkeskommunene har en viktig rolle som eier av videregående skoler med utdanningsprogram naturbruk. Vi ønsker å bidra til utvikling av naturbruks-utdanningene og sikre god rekruttering av næringsutøvere med rett kompetanse til landbrukssektoren.

Landbruket har komplette verdikjeder i Nord-Trøndelag, både innen jord- og skogbruk, med betydelige ringvirkninger. Faktisk er hvert femte årsverk direkte eller indirekte knyttet til landbruket. Vi har vedtatt ambisiøse målsettinger om vekst innenfor jord- og skogbruk i fylket vårt. Fylkesrådet har tro på økt verdiskaping med basis i naturressursene våre. Det nordtrønderske samfunnet er følgelig avhengig av at det føres en landbrukspolitikk som gir incitamenter til drift og utvikling av næringa. Trøndelag har en ambisjon om å være matregion nr 1 og det utfordrer.

Fylkesrådet ser med uro på de konsekvenser en endret landbruks- og matpolitikk kan få for store deler av Nord-Trøndelag. Ved de to siste jordbruksoppgjør og i en rekke lovendringsforslag, har Regjeringen kommet med relativt store endringer i både distrikts- og landbrukspolitikken. Konsekvensene for den enkelte jord- og skogbruker, samt for arbeidsplasser i skog- og næringsmiddelindustrien kan bli betydelig. For eksempel viser konsekvensene av Regjeringens doubling av konsesjonsreglene for kylling, bare starten på en villet utvikling. En må sikre at ikke resten av landbruket havner i samme situasjon, ved at rammeverket som sikrer primærprodusentene avsetningsmuligheter/pris og markedsrett fjernes. Bosettingsmønsteret og verdiskapingsmulighetene i et fylke med få innbyggere spredt over et stort areal, vil også påvirkes. Dette bekymrer fylkesrådet.

Norsk matproduksjon står overfor store utfordringer som økende konkurranse, tøffere miljøkrav og store klimautfordringer. Økt kunnskap om hvordan vi bedre kan utnytte våre fornybare ressurser på en bærekraftig måte, mener fylkesrådet har stor betydning for evnen til omstilling og nyskaping. Landbruket kan være en av hovedbrikkene i det grønne skiftet og framskrivningen av Trøndelag som bioøkonomi region.

Svak lønnsomhet i landbruket har bidratt til redusert investeringsevne i driftsapparat. Også kostnadsutviklingen er en stor utfordring for volumjordbruket. I en fersk rapport slår Trøndelag Forskning og Utvikling (TFoU) fast at skal vi oppnå årlig vekst i matproduksjonen i Nord-Trøndelag på 1,5 %, krever det investeringer på i underkant av fem mrd kr i driftsbygninger de neste 10 årene. Fylkesrådet er opptatt av at det må legges til rette for økte investeringsvirkemidler til de som ønsker å satse videre i næringa. Løstdriftskravet fra 2024 krever omfattende investeringer i driftsapparat, dersom produksjonen skal opprettholdes. Investeringsvirkemidlene må derfor bidra til etablering av en ressurs- og arealtilpassa bruksstruktur i hele landet og det er nødvendig å få lagt til rette for bedre utnyttelse av arealene til grasproduksjon og beitedyr. Dette er det virkemidlet som påvirker effektiviteten og lønnsomheten mest. Og det bidrar til rekruttering til næringa.

Det er nødvendig å få lagt til rette for bedre utnyttelse av arealene til grasproduksjon og beitedyr. Tap av beitedyr i områder med stort rovviltpress er ikke forenelig med ønsket utnyttelse av våre beiteressurser.

Nord-Trøndelag fylkeskommune

Utviklingen av landbruket i Nord-Trøndelag er av stor betydning for både lokalsamfunn, kommuner og regionen som helhet. Solid og bærekraftig volumproduksjon av mat er også fundamentet for sysselsetting og verdiskaping med utgangspunkt i bygdens ressurser. Aktivt landbruk gjør at bygdene har kultur, kompetanse og ressurser til å kunne utnytte lokale fortrinn til ny næringsvirksomhet. Dette gjør landbruk til en naturlig og viktig del av fylkeskommunens arbeid for nærings- og samfunnsutvikling i Trøndelag.

Fylkesrådet vil understreke at vi i Nord-Trøndelag er prisgitt nasjonale rammebetingelser og at vi regionalt har begrenset påvirkningskraft. Alle næringer er tjent med nytenkning. Fylkesrådet vil gjøre det vi kan for å bidra til at regjeringens nye tanker og tiltak kommer landbruket i Nord-Trøndelag til gode.

Steinkjer 17. november 2015

Anne Marit Mevassvik
Fylkesrådsleder
(sign)

Terje Sørvik
Fylkesråd for miljø og regional utvikling
(sign)

Saksutredning for Fylkestinget

Sammendrag

Nord-Trøndelag fylkeskommune ved Fylkestinget gir uttalelse til Landbruks- og matdepartementet (LMD) i forkant av forhandlingene. Vår frist for uttalelse er 1. februar 2016.

Forslaget bygger på Landbruksmelding for Trøndelag og dens handlingsplan, innspill fra næringsorganisasjonene samt Meld.St. 9 (2011-2012) om landbruks- og matpolitikken og Meld.St. 13 (2014-2015) *Garden som ressurs – marknaden som mål*.

Referanse for saken:

- Landbruksmelding for Trøndelag. Vedtatt av fylkestingene i begge Trøndelagsfylkene vinteren 2010
- Handlingsplan for landbruksmelding for Trøndelag. Vedtatt av fylkestingene i begge Trøndelagsfylkene desember 2012
- Årsrapporten for 2014 for Landbruksavdelingen, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag (FMLA)
- Meld.St. 9 (2011-2012) Landbruks- og matpolitikken *Velkommen til bords*
- Meld.St. 13 (2014-2015) *Garden som ressurs – marknaden som mål*
- Brev fra LMD til fylkeskommunene: *Tilskuddsbrev til fylkeskommunene 2015 på landbruks- og matområdet*, 26.01.2015

Vedlegg

Dokumenter som følger saken:

- Innspill fra Nord-Trøndelag Bonde- og småbrukarlag – kommer i etterkant
- Innspill fra Nord-Trøndelag Bondelag
- Innspill fra Allskog

Saksframstilling

Bakgrunn

Meld.St. 9 (2011 – 2012) om Landbruks- og matpolitikken «Velkommen til bords» løfter fire overordnede mål for norsk landbruks- og matpolitikk: *Matsikkerhet, Landbruk over hele landet, Økt verdiskaping og Bærekraftig Landbruk*. I meldingen slo daværende regjering fast at inntekten og kapitaltilgangen i jordbruket er avgjørende for at vi skal ha en konkurransekraftig næring. Utviklingen innen landbruket må ses i sammenheng med samfunns- og befolkningsutviklingen. Beregninger viser økende etterspørsel etter mat globalt og sammen med ventede klimatiske endringer, vil dette etter all sannsynlighet medføre et betydelig høyere internasjonalt prisnivå på matvarer. Det kan heller ikke tas for gitt at nasjonalt matvarebehov kan dekkes gjennom import. Det er derfor ut fra matvaresikkerhet og generelle beredskapshensyn nødvendig å opprettholde selvforsyningsgraden. I følge Stortinget skal det legges til rette for at den landbaserte matproduksjonen skal øke i takt med etterspørsel til en økende befolkning i Norge de neste 20 årene.

Det foreligger ambisiøse målsettinger om vekst innenfor jordbruksproduksjon og skogbruk i fylket vårt. I følge Handlingsplan til Landbruksmelding for Trøndelag skal matproduksjonen økes med 1,5 % årlig, mens det innenfor skogbruket skal avvirkingen øke med 25 % i løpet av 3 år fra 2011-nivå.

Gjeldende politikk

I regjeringserklæringen står det tydelig at utviklingen av norsk matproduksjon skal skje med bakgrunn i «høyest mulig selvforsyning av mat av beredskapshensyn». Videre har samlet næringskomite i desember 2013 uttalt «Økt matproduksjon med intensjon om økt selvforsyning». Regjeringen har vist stor endringsvilje og foretatt flere endringer i landbrukssektoren i tråd med målene i regjeringsplattformen. De har langt på vei oppnådd det de ville med å gi mer tilskudd til de største gårdsbrukene. Regjeringen vil skille tydeligere mellom landbrukspolitikk og distriktpolitikk. Hovedformålet med landbrukspolitikken skal være en *mer kostnadseffektiv matproduksjon*. I tillegg har LMD foreslått en rekke endringer i forskrifter som ikke må om Stortinget for godkjenning. Slike endringer må sees i sammenheng med forslag om avvikling av konsesjonsloven og boplikt som tidligere har vært på høring.

Verdiskaping og sysselsetting

Nord-Trøndelag er det fylket i landet med størst andel av befolkningen direkte sysselsatt i landbruket (6%)¹. Generelt er verdiskapingen av landbruksproduksjon størst i de store landbrukskommunene på flatbygdene. Sysselsettingsmessig er den relative andelen sysselsatt i landbruket imidlertid høyest i distriktskommunene. Primærnæringene skaper betydelige ringvirkninger. Landbruksforetakene etterspør varer og tjenester fra leverandører, og det er et betydelig omfang av foredling, omsetting og transport av varer fra jord- og skogbruk. Ringvirkningsanalyser foretatt av NILF og TFOU med basis i tall fra 2007 viser at landbruket i Nord-Trøndelag gir grunnlag for nærmere 12 000 sysselsatte.

I Nord-Trøndelag er omsetningen i jordbruket med basis i tall fra 2010² beregnet til 3,7 mrd kroner, hvorav 76 % er markedsinntekter og 24 % offentlige tilskudd. Landbruket står sterkt og Nord Trøndelag har dyktige næringsutøvere og en meget oppegående næringsmiddelindustri, skogsindustri og solide landbruksrelaterte fagmiljøer og utdanningsinstitusjoner. Et mål om en årlig produksjonsvekst på 1,5 %, krever tydelige forbedrings- og effektivitetstiltak. I trønderske fjøs er det i dag i overkant av 200 melkeroboter. Denne mekaniseringen er sterkt medvirkende til en beregnet total arbeidsproduktivitet i landbruksnæringa på 5-7 % pr år og jordbruket viser vedvarende høy produktivitetsvekst, høyere enn de fleste norske bransjer og på samme nivå som oljebransjen de siste 10 årene³.

Problemstillinger

Struktur- og distriktsprofil

Et av hovedmålene i norsk landbrukspolitikk er å opprettholde et aktivt landbruk i hele landet. En grunnleggende forutsetning for dette er en kanaliseringsspolitikk hvor en utnytter de norske arealene på en god måte ut fra naturgitte forutsetninger ved at det i størst mulig grad stimuleres til å produseres korn i de områdene som har klimatiske og agronomiske forutsetninger for dette og stimuleres til grovfôrbasert husdyrproduksjon i øvrige områdene⁴. Viktige virkemidler til å sikre kanaliseringsspolitikken er blant annet målpris på korn kombinert med prisnedskrivning på korn og fraktutjevningsordningen for korn. Dernest er sonedeling, og den geografiske fordelingen av melkekvoter, svært sentralt.

¹ SSB, 2015. Sysselsatte per 4. kvartal 2014, etter region, kjønn, næring

² NILF, 2013. Verdiskaping i jordbruket i Trøndelag. Notat 2013-4.

³ NILF, 2012. Innovasjon i landbruket. Notat 2012-4.

⁴ AgriAnalyse, 2014. Økt matproduksjon på norske realressurser. Rapport 6-2014.

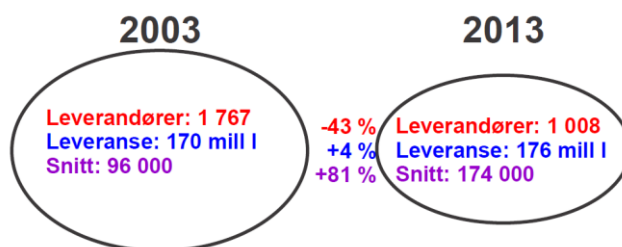
Med bakgrunn i regjeringsplattformen har det ved de to siste jordbruksoppgjør tydelig skjedd en forenkling av støttestrukturen. Den enkelte bonde skal få større råderett over egen eiendom og eiendomslovgivningen ønskes forenklet/avviklet. Disse tiltakene vil dermed ha stor betydning for hvordan arealene utnyttes i norsk jordbruk. Flere av struktur- og distriktsvirkemidlene er i dag til utredning. For framtidens landbruksnæring, næringsmiddel- og skogsindustri og annen landbruksrelatert næringsvirksomhet, vil dette kunne medføre store omveltninger. Dette, spesielt i et fylke som Nord-Trøndelag, med spredt bosetting og mange relativt små næringsbedrifter innenfor landbrukssegmentet.

AgriAnalyse har beregnet at det er et potensiale for økt matproduksjon og selvforsyning på dagens dyrkede areal i Norge på 11,2 millioner dekar, hvorav 9,9 millioner er i drift⁵. Sentralt i dette bildet er det å sikre kornarealer for kornproduksjon, og at en prioriterer kombinert melk- og kjøttproduksjoner som utnytter kornet effektivt. Med hensyn til å utnytte mye areal er det i følge AgriAnalyse viktig å ha virkemidler som direkte støtter arealbruk og som gjør det mulig å drive lønnsomt med grovfôrbaserte husdyrproduksjoner i mindre gunstige områder. Det understøtter behovet for også å kunne prioritere små og middels store foretak i distriktene.

Investeringsvirkemidler

Bygdeutviklingsmidler (BU-midler) går til bedriftsutvikling og investering i tradisjonelt landbruk og nye bygdenæring. Årets ramme til Innovasjon Norge Nord-Trøndelag på 42,2 mill kr er ikke tilstrekkelig for å dekke behovet særlig innenfor de grovfôrbaserte produksjonene. BU-midlene bidrar til omlag 16 % av investeringskostnadene, resterende er lån og egenkapital⁶. For å nå ønsket volumvekst i matproduksjon i Nord-Trøndelag, er det samlede investeringsbehovet i bygningsmasse estimert til nærmere 5 mrd. kroner i perioden 2015-2025⁷. I fjorårets jordbruksoppgjør ble det vedtatt at det skal innføres nye kriterier for fordeling av BU-midler mellom fylkene. Med bakgrunn i NILFs fordelingsmodell⁸ skal avtalepartene fastsette fordelingsnøkkel. De aller fleste framlagte forslag til fordelingsnøkkel mellom fylkene, gir Nord-Trøndelag redusert ramme for investeringsvirkemidler til tross for at vi er det fylket hvor det oppnås størst utløsende effekt i form av totalinvestering ved bruk av BU-midler.

Melkeproduksjon med tilhørende storfeproduksjon står for 53% av verdiskapingen i Nord-Trøndelag. Etter endret regelverk og åpning for salg og leie av melkekvoter, har det vært en meget rask omstrukturering innenfor melkesektoren. Dette har gitt stor vekst i kvotestørrelse per foretak og reduksjon i antall bruk. Utviklingen fortsetter, og i 2015 er antall melkekvoter i NT 899, med en gjennomsnitt per foretak på 209 tonn. Det utgjør en nedgang i antall kvoter på 11% i løpet av de siste to årene. Krav om fornying av alle driftsbygninger med bås fjøs innen 2024, vil kreve store investeringer i årene framover.

Figur 1: Utvikling i antall foretak og produksjon melk i NT. TFoU, 2014

⁵ AgriAnalyse, 2014. Økt matproduksjon på norske realressurser. Rapport 6-2014.

⁶ BU midler gis kun til investeringer i tradisjonelt landbruk som melke-, storf- og lammekjøttproduksjonene samt til lagerbygninger innen potet, bær og grøntsektoren. Investeringer gjort i fjørfe og kylling samt kornproduksjon er ikke tatt inn i disse beregningene.

⁷ TFoU, 2014. Behov for investeringer i driftsbygninger i landbruket. Estimert for Nord-Trøndelag i perioden 2015-2025. Arbeidsnotat 2014:13.

⁸ NILF, 2014. Kriteriebasert fordeling av fylkesvise BU-midler. Forslag til fordelingsmodell. Notat 2014-1.

Kompetansebehov og rekruttering til landbruksnæringa

For landbruksnæringa, i likhet med næringslivet for øvrig, er kompetanseutvikling en av de viktigste faktorene for å lykkes over tid. Næringa har tradisjonelt vært sterkt preget av langsiktighet, men samfunnsutviklingen krever økt omstillingstakt. Dette påvirker også behovet for kompetanseutvikling og behovet for gode og fleksible modeller for kunnskapsspredning både innenfor tradisjonell utdanning, voksenopplæring og videreutdanning. For å kunne videreutvikle kompetansen er det også være nødvendig å styrke forskningsinnsatsen på området. Trøndelag har tatt flere strategiske grep ved å satse på kunnskapsdrevet utvikling av landbruket.

Kompetanseløft Trøndersk landbruk er et fellesprosjekt som bidrar til framtidsrettet kunnskapsformidling og kompetanseheving for alle ledd og nivå i verdikjeden. *Grønn forskning i Midt-Norge* er en satsning for å øke konkurransekraften til midt-norsk landbruk gjennom å bidra til flere forskningsprosjekter med utgangspunkt i regionale behov og økt brukermedvirkning i forskningen. Trøndelag ønsker å være nasjonalt ledende innen landbruksforskning og –innovasjon. Et omforent Trøndelag har derfor laget felles innovasjonsprogram for det trønderske landbruket *Landbruk 21 Trøndelag*, etter mønster av programmene Hav21 og Energi 21.

For å rekruttere ungdom til landbruksnæringen, så må den framstå som mulighetsorientert, nyskapende og lønnsom. Ny teknologi vekker interesse blant ungdom. Det er viktig at landbruksnæringa har økonomisk ryggrad til å fortsette den teknologiske utviklingen som både bidrar til mange nysgjerrige ungdommer og gode effektiviseringsgevinster. Rekrutterings- og kompetansemidlene (RK-midlene) som fylkeskommunen forvalter, bidrar til relevante aktiviteter i hele fylket. Og både Mære og Val vgs samt HINT er store tilbyderne av landbruksutdanning og etterutdanning til gårdbrukere. Matnavet i Midt-Norge ligger på Mære og bidrar med kompetanse knyttet til landbruksrelatert verdiskapning i begge Trøndelagsfylkene samt Møre og Romsdal. Det satses spesielt på mat innenfor definisjonen lokale matspesialiteter, samt tilleggsnæringer med utspring i gårdens ressurser. Matnavet er lagt til Utviklingsavdelingen ved Mære, som også tilbyr kurs og kompetanse til de grønne næringene, herunder tradisjonelt landbruk, skogbruk, gartneri og fornybar energi.

Økt matproduksjon og ressursutnyttelse derav beiteressurser

For å øke matproduksjon er jordressursen avgjørende viktig. Jordvern er en absolutt forutsetning for at vi skal kunne øke matproduksjonen. Vern av jordarealer står sterkt i Nord-Trøndelag og det er godt nedfelt i regional plan for arealbruk⁹. Regjeringens målsetting om både ta vare på god matjord og balansere jordvernet mot samfunnets behov, sår tvil om Regjeringens vilje til å verne jordressursene. Regjeringen har satt i gang en gjennomgang av leiejordproblematikken og agronomien i norsk landbruk med tanke på bedre avkastning på eksisterende arealer. Her ligger det et klart potensiale og med erfaringene vi har fra det nylig avsluttede nasjonale prosjektet «Aktive bønder – framtidens leilendinger» som Norsk landbruksrådgivning Namdalen har ledet, er det klare utfordringer med stor andel leiejord¹⁰. Både kvantitet og kvaliteten på produktene må økes gjennom bedre agronomi og mer effektiv utnyttelse av jordarealene.

Norge har i dag en antatt underdekking av storfekjøtt på i størrelsesorden 13 000 tonn. Importen må økes for å dekke norsk etterspørsel. For norske bønder er det om lag 500 - 800 MNOK som «går tapt» i import av storfekjøtt (målt i førstehånds-

⁹ Vedtatt av Fylkestinget i Nord-Trøndelag 25.04.13

¹⁰ NLR Namdalen, 2015. Sluttrapport for Aktive bønder – fremtidens leilendinger? En undersøkelse om leiejord og transportkostnader

omsetning). Med utgangspunkt i forventet effektivitetsutvikling innenfor melk og ammekuproduksjon, og forventet innenlands etterspørselsvekst, vil det i 2030 være behov for totalt 140 000 ammekyr. For å nå dette målet må det bare i Trøndelag øke antall ammekyr med 1000 mordyr pr år for å opprettholde landsdelens markedsandel på storfekjøtt. Når en vet at kjøttproduksjonen fra melkebesetninger står for 70% av samlet storfekjøttproduksjon, er det viktig å få bedret økonomien i både melke- og storfeproduksjonen da melk og storfekjøtt i kombinasjon gir en kostandseffektiv og miljømessig god produksjon. Ammeku bør i stor grad utnytte grasområdene og beiteområdene i Trøndelag, mens framføring av kalv til slaktemoden alder kan skje i andre områder¹¹.

De kraftfôrbaserte produksjonene er også viktige for å opprettholde og øke den samlede landbruksproduksjonen i Nord-Trøndelag. Både innenfor svinekjøtt, kylling og egg har Nord-Trøndelag gode produsentmiljø og en vesentlig andel av samlet produksjon på landsbasis. Prognosene viser imidlertid markedsmessig overskudd, og det er iverksatt markedsregulerende tiltak i 2015 innenfor alle disse produksjonene. Dette betyr at det per i dag er vanskelig å ekspandere med utgangspunkt i markedssituasjonen. Våren 2015 fikk vi et utbrudd av *LA-MRSA* i Nord-Trøndelag. For de som er hardest rammet er dette en stor belastning. Dagens forskrift om erstatning etter offentlige pålegg er ikke tilpasset for de hardest rammede besetningene, og deler av byrden med å bekjempe smitten legges på foretaksdriver. For enkeltaktører kan dette innebære en så stor økonomisk belastning at det er en reell fare for opphør av framtidig produksjon.

Beitenæringene i Nord-Trøndelag er fortsatt utsatt for et hardt press fra rovdyr. Det rapporteres om ca 10% tap av lam på utmarksbeite. Utviklinga i 2015 antyder noe høyre tap i år grunnet fredet rovvilt som bjørn og gaupe i flere beiteområder. Dessverre er situasjonen svært utfordrende spesielt i Indre Namdal, Namdalseid, området Hermannssnasa i Verdal og Snåsa, og det er tydelige signaler fra næringa om at påkjenningene er store. Det er stor bekymring fra næringa over manglende midler til forebyggende tiltak og omstillingsmuligheter.

Bestandsmålet i Nord-Trøndelag i gjeldende forvaltningsplan er på 4 jerveynglinger pr år. Dette har i hele perioden ligget over bestandsmålet, og det er i år dokumentert 7 ynglinger. Målet på gaupeynglinger er nå 6 familiegrupper pr år i Nord-Trøndelag, og 12 totalt for rovviltregion 6. Det er i 2015 registrert 17 familiegrupper av gaupe, som er hele 5 over bestandsmålet totalt i regionen derav 4 for mange i Nord-Trøndelag. For bjørn ble måltallet fra antall årlige ynglinger innen region 6 satt til 3. Alle ynglingene er fortsatt lagt til Indre Namdal. Per i dag anslås antall bjørneynglinger i Nord-Trøndelag til å være 2.

Økt skogavvirkning og ressursutnyttelse

Skogbruket og skogindustrien er viktig for Nord-Trøndelag med hensyn til verdiskaping, sysselsetting og eksport. Lavkonjunkturer, høye transportpriser, fallende tømmerpriser og behov for å øke lokal tømmerforsyning til skogindustrien preger skogbruket. De siste årene har skognæringa oppnådd en rekke positive resultater. Et foreløpig høydepunkt og bekreftelse kom i 2012, da den globale treforedlingsaktøren *Mayr-Melnhof* valgte å etablere seg og satse i Folla. I motsetning til andre regioner, må skogindustrien i Nord-Trøndelag importere tømmer. Stående kubikkmasse og tilvekst i skogene i fylket viser at det innenfor rammen av bærekraftig skogbruk, fortsatt er et potensial for økt avvirkning. I 2011 lå avvirkningen

¹¹ Landbruk 21Trøndelag, 14.10.15. Strategidokument. Økt storfeproduksjon i Trøndelag.

Nord-Trøndelag fylkeskommune

på 60 % av balansekvantum. Målrettet arbeid har ført til vekst i avvirkingen, og i 2014 ble det tatt ut 85 % av balansekvantum. Prognosene viser en liten nedgang i 2015 sammenlignet med 2014 som var omlag 600 000 kubikk i 2014. Økt ressursutnytting og verdiskaping betinger utvikling av rasjonelle driftsmetoder også i vanskelig terreng og en optimal logistikk. Regjeringens satsing på infrastruktur bidrar til en målretta utbygging av vegnettet og dermed økt hogst. En økning i dieselavgiften fra 1.1.2015 både for anleggsdrift og for skogsentreprenørene fordyrer både vegbygging og skogsdriftene.

Ungskogpleieaktiviteten er for lav og medfører at mange bestander får en volum- og kvalitetsreduksjon. Tilskuddet til skogkultur bør styrkes for å bidra til oppbygging av ny skog, slik at vi også i framtida har landbaserte naturressurser å høste av. I tillegg vil det være en effektiv klimapolitikk. Tilskuddet til uttak av skogsflis til energiproduksjon bør gjeninnføres. Flistilskudd er nødvendig for å få økt utnyttelsen av skogressursene som en klimanøytral energikilde. Flistilskuddet stimulerer til uttak av andre treslag, dimensjoner og sortiment enn det den tradisjonelle skogindustrien etterspør og virker derfor avvirkningsfremmende.

De spesielle virkemidlene som er stilt til rådighet for skognæringa gjennom Kystskogmidlene ble halvert til fem millioner i 2014, og videre halvert til 2,5 millioner i 2015. Med en ny fylkeskommunal Melding om kystskogbruket i 2015, som er vedtatt i alle de 10 kystfylkene, er det av stor betydning at disse midlene igjen økes. Midlene har vært viktige og har fortsatt stor betydning for å understøtte det uhyre viktige arbeidet som gjøres i Kystskogbruket og i skognettverkene regionalt og lokalt. Nettverkene er et viktig redskap for tilrettelegging for økt aktivitet og verdiskaping. Kystskogmeldinga har et eget fylkeskommunalt oppfølgingsprogram, som finansieres av fylkeskommunene. Tilskuddsmidler betyr forholdsvis mer i kystskogbruket enn i innlandet. Dette fordi skogfond ikke får så god effekt i en oppbyggingsfase i skogen. Det er derfor ekstra viktig med tilskudd til etablering/stell av ungskog i kystskogbruk.

Økt ressursutnytting og verdiskaping betinger utvikling av rasjonelle driftsmetoder, også i vanskelig terreng, og en optimal logistikk. Regjeringens satsing på infrastruktur bidrar til en målretta utbygging av vegnettet og dermed økt hogst. I kystskogbruket har det vært jobbet fram et infrastrukturprogram, som viser behovet for infrastruktur og gir en god styring på innsatsen. Med gode hovedplaner for skogsveier, er grunnlaget for økt veibygging på plass.

Tilskuddet til uttak av skogsflis til energiproduksjon bør gjeninnføres. Flistilskudd er nødvendig for å få økt utnyttelsen av skogressursene, som er en klimanøytral energikilde. Flistilskuddet stimulerer til uttak av andre treslag, dimensjoner og sortiment enn det den tradisjonelle skogindustrien etterspør, og virker derfor avvirkningsfremmende. Dessuten bidrar det til stell av kulturlandskapet og at dyrkamark holdes i hevd, ved at kanter avvirkres så ikke skogen vokser inn på jordet.

Satsing på skog er blant de mest kostnadseffektive klimatiltak som kan iverksettes her i landet, samtidig som det har en positiv effekt for næring og samfunn. De store klimagevinstene kan oppnås til svært lave kostnader. De aktuelle klimatiltakene bør derfor trappes opp så raskt som mulig.

Markedsbalanse, tollvern og næringsmiddelindustrien

Et velfungerende importvern er en forutsetning hvis landbruket skal kunne øke sine priser i takt med kostnadsveksten. Tollvernet er like viktig for næringsmiddel-

industrien som for produsentene. Tilnærmet balanse i markedet for landbruksprodukter anses å være effektivt og ønskelig også i framtida. Gjeldende markedsordninger reduserer risikoen for den enkelte produsent ved å hindre store prissvingninger i markedet samt forutsigbarhet i næringsmiddelindustrien og handelens tilgang på varer. Ordningen sikrer også avsetning og lønnsomhet uavhengig av størrelse og geografi hos næringsutøveren. Den sikrer også forbrukeren matvaresikkerhet, stabil forsyning og pris. Det er et gjensidig avhengighetsforhold mellom norsk næringsmiddelindustri og norsk landbruk og det er derfor viktig at rammevilkårene sikrer konkurranseevne hos begge parter. Formålet med markedsbalanseringen oppnås ifølge utvalget, som nylig har kommet med rapporten «Evaluering av markedsbalansering i jordbruket». De konkluderer videre med at dagens ordning har betydning for den politiske målsettingen om landbruk over hele landet.

Dagens importvern er avgjørende for norsk matproduksjon og norsk næringsmiddelindustri (Artikkel 19 og TTIP). Diskusjon om tollsatser på melk og evt eksportstopp av Jarlsberg-ost vil påvirke vår næringsmiddelindustri. *TINE Meieriet Verdal* er et spesialanlegg for produksjon av Jarlsberg, smør og brelett samt tørking av myseprodukter. De 121 ansatte ved anlegget produserer ca. 8 000 tonn ost, 3 000 tonn ekte meierismør, 6 000 tonn Bremykt og 11 000 tonn pulver per år. I tillegg har *NORMILK as* i Levanger en årlig produksjonsmengde på 7 000 tonn melkepulver. Dette tilsvarer en mengde mottatt melk på ca 64 millioner liter. Bedriften er autorisert som meieri og er sertifisert etter standardene for kvalitetsstyring og matsikkerhet.

Innen slakteri og kjøttforedlingsindustrien har vi mange tunge virksomheter i fylket og som er avhengig av rikelig tilførsel av landbruksråvarer. Ved *Nortura Steinkjer* slaktes gris produsert i Midt-Norge og fabrikken sysselsetter 200 årsverk mens det nye anlegget ved *Nortura Malvik* har ansatte og store deler av råvaretilgangen fra Nord-Trøndelag. Dette er Norges største og mest moderne slakte- og skjærefabrikk, og tar imot både storfe og småfe. Her jobber 180 faste ansatte pluss 75 ekstra i småfesesongen. I tillegg har vi *Ytterøykylling as* som slakter, nedskjærer og pakker råvare med totalt 120 ansatte. Likedan er *Meråker kjøtt as* et anlegg som er spesialisert for produksjon av sodd og stekte produkter, samt produksjon av pålegg. Bedriften har 87 ansatte. *Grilstad as* på Åsen har aktivitet i hele verdikjeden med slakting, nedskjæring og foredling av kjøtt og sysselsetter 59 personer. Av mindre anlegg er *Inderøy slakteri* med hovedproduktet sodd og kjøttboller, men de produserer også diverse spekevarer og bearbeidede produkter. Bedriften har 28 ansatte. Av viltforedling har vi *Lierne Viltforedling as* som nedskjærer og foredler vilt. Mens slakting av rein utføres av et heleid datterselskap *Midtnorsk mobilslakt as* som eies av reineiere i Nord-Trøndelag og i sesongen har de 13 ansatte. Av mindre foredlingsvirksomheter som er avhengig av nord-trønderske råvarer er *Vilteksperten as* på Steinkjer, *M. Aakervik as* i Namsos og *Dullum AS* i Stjørdal med nærmere 40 ansatte totalt.

I tillegg til de som er nevnt her, er det flere lokale gårdsysteri med foredling av egenprodusert melk og mindre gårdsslakterier og -foredlingsanlegg i Nord-Trøndelag. Når vi vet at næringsmiddelindustrien (eks. fisk) utgjør over 1/3 av den totale industrien i fylket, har god råvaretilførsel stor betydning for totale sysselsettingen og verdiskapingen i fylket.

Oppsummering

Betydelige strukturendringer har fått konsekvenser for produksjon og drift av mye arealer i marginale områder. Arbeidsplasser og bosetting knyttet til landbruket, betyr relativt mest i distriktene. De grovfôrbaserte produksjonene, som melk- og storfekjøttproduksjon, ammeku og sau, har sin hovedtyngde i distriktene og må fortsatt prioriteres særskilt. Dette er helt avgjørende for å nå politiske målsettingene om økt matproduksjon.

Utviklingen av landbruket i Trøndelag er av vital betydning for både lokalsamfunn og regionen som helhet. Dette gjør landbruk til en naturlig og viktig del av fylkeskommunenes arbeid for nærings- og samfunnsutvikling.

Som grunnlag for forslag til innspill til jordbruksforhandlingene, ligger Landbruksmelding for Trøndelag og dens handlingsplan samt innspill fra faglagene i næringa. I tillegg er dialog med fylkesmannens landbruksavdeling grunnlag for prioriteringene i forslaget til uttalelse.

Konklusjon

Landbruket har stor betydning for sysselsetting, verdiskaping og bosetting i Nord-Trøndelag. Betydningen er spesielt stor sysselsettingsmessig i forhold til andre næringer i mer rurale deler av fylket.

Landbruket representerer komplette verdikjeder i Nord-Trøndelag, både innen jord- og skogbruk, med betydelige ringvirkninger, og gir derfor store ringvirkninger. Det er spesiell grunn til å trekke fram melkeproduksjon som en produksjon med store utfordringer og betydelig økonomisk og samfunnsmessig betydning i Nord-Trøndelag.

Innspillsmøte om melding om jordbruksnæringen 12. jan

Odd Arne Bratland

Seniorrådgiver

Sør- Trøndelag fylkeskommune

Status Trøndelag

- Landets nest største jordbruksregion (20 %)
- Grovfôrbasert husdyrproduksjon med melk og kjøtt som hovedproduksjoner
 - melkeproduksjonen bærebjelken
- Lokal mat og drikke en viktig del av reiselivsproduktet – mål: Norges Matregion nr.1
- Ca. 18 500 arbeidsplasser i primærleddet og næringsmiddelindustri basert på regionale innsatsvarer, samt store indirekte ringvirkninger
- Like mange ansatt i industrien som i primærleddet
- Stor landbruksavhengighet i mange distriktskommuner (Rennebu, Frosta, Snåsa m.fl. med over 20 % av samlet sysselsetting i landbruket)
- Regionalt produksjonsmål: 30 % økning innen 2030

Status forts.

- Omfattende strukturendringer
 - Halvering av aktive jordbruksforetak siste 30 år
 - Produksjonsvolum omtrent uendret
 - Gjennomsnittlig besetningsstørrelse i S-T 26,4 kyr
- Mye leiejord
- Taket for strukturrasjonalisering er i ferd med å bli nådd (små teiger og lange avstander)
- Økonomien i næringa en utfordring
- Delvis slitt driftsapparat grunnet lav lønnsomhet og utilstrekkelig kapitaltilgang
 - løsdriftskravet innen 2024

Hvordan øke produksjonen?

- Ta ressursene i bruk – økt selvforsyning med egne ressurser
- Utnytte naturgitte fortrinn spesielt innen grovfôrproduksjonene melk og kjøtt
- Stimulere til økt beitebruk f.eks. gjennom en økning i tilskuddet til utmarksbeite (jf. underdekning på storfekjøtt)
- Kompetanse og FoU må prioriteres
- Det bør være et mål å dekke etterspørselsveksten etter lokal mat og drikke samt økologiske produkter gjennom nasjonal produksjon
- Robust primærledd en forutsetning for en oppskalert satsing på lokal mat
- Jordressursen må vernes om – sterkt jordvern
- En selvforsyningsgrad på minimum 50 % basert på egne ressurser må være en målsetting.
- Avtagende potensial for ytterligere strukturrasjonalisering. Det må satses på:
 - Et allsidig, multifunksjonelt landbruk med en differensiert bruksstruktur
 - Økonomisk, miljømessig og menneskelig bærekraftig landbruk i tråd med forutsetningene for det grønne skiftet og bioøkonomien

Hvordan øke... forts.

- Fortsatt en aktiv nasjonal landbrukspolitikk. Landbruket er ei langsiktig, stedbunden næring med stor fellesgode produksjon. Klima, geografi og topografi gir begrensede stordriftsfordeler. Et høyt nasjonalt lønns- og kostnadsnivå er utfordrende for ei næring som gir lav avkastning på arbeidskraft og kapital.
 - Grunnpilarene i landbrukspolitikken må videreføres
 - Revisjoner av virkemiddelbruken må foretas etter en helhetlig og samlet vurdering, ikke stykkevis og oppdelt

Styrke effektiviteten

- Satse på FoU (ny teknologi, nye sorter.....)
- Styrke utdanning inkl. etter og videreutdanning (fleksible, nettbaserte tilbud...)
- Styrke tilgangen på investeringsvirkemidler til fornying av driftsapparatet

Forenkling av virkemiddelapparatet

- Fylkesmannens utviklingsoppgaver på landbruksområdet bør overføres til fylkeskommunene som regional utviklingsaktør. Det vil bidra til:
 - Forenkling/ rendyrking av roller
 - Bidra til større regionalt handlingsrom
- Langsiktige og forutsigbare rammebetingelser inkl. et tydelig regelverk må prioriteres

Større frihet for næringsaktørene

- Større ansvarliggjøring av produsenter og mindre detaljkontroll, i forhold til f.eks. internkontroll og produksjonstilskudd
- Lettere å etablere tilleggsnæring
- «Løsningsorientert» rovdyrpolitikk

Bedre konkurransekraft

- Kompetanse og FoU må prioriteres da det har stor betydning for konkurransekraften både til primærleddet og industrien
- Investeringsvirkemidlene må styrkes da støtten er målrettet og bidrar direkte til effektivitets- og lønnsomhetsforbedringer hos næringsutøverne
- Bruke skattesystemet aktivt for å bedre vilkår for investeringer
- Importvernet må opprettholdes da er avgjørende for norsk matproduksjon og næringsmiddelindustri
- Videreføring av en effektiv markedsregulering bidrar til økt matproduksjon, bosetting og økt nasjonal konkurranseevne

SAKSPROTOKOLL

Innspill til jordbruksforhandlingene 2016 - Nord-Trøndelag fylkeskommune

Arkivsak-dok. 15/02543
Saksbehandler Siv Merethe Gederaas Belbo

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Fylkesrådet i Nord-Trøndelag	17.11.2015	182/15
2 Komite for samferdsel, næring og miljø	08.12.2015	15/15
3 Fylkestinget i Nord-Trøndelag	10.12.2015	75/15

Fylkestinget i Nord-Trøndelag har behandlet saken i møte 10.12.2015 sak 75/15

Fylkestingets vedtak

Fylkestinget vedtar følgende innspill til jordbruksforhandlingene 2016:

1. Landbruksnæringas behov for bedre lønnsomhet og forutsigbare rammebetingelser må prioriteres. Spesielt økonomien i melke- og storfekjøttproduksjonen må styrkes. Avløsertilskudd til ferie, fritid og sykdom må økes
2. Investeringsvirkemidlene til jord- og skogbruk må styrkes da støtten er målrettet og bidrar direkte til effektivitets- og lønnsomhetsforbedringer til næringsutøverne.
3. Økt matproduksjon i hele landet må prioriteres og økningen må fortrinnsvis skje innenfor produksjoner som tar utgangspunkt i norske ressurser. Struktur- og distriktsprofilen i virkemiddelbruken må derfor styrkes for å sikre utnytting av våre jordbruksarealer i fylket, og hele landet.
4. Beitenæringene er under stort press og det må gis driftsvilkår som bidrar til økt utnyttelse av utmarksressursene. Dette innebærer effektive uttak av skadedyr og styrking av erstatningsordningene. Erstatningsordningen for rovdyrskader må sikre utøvers rettighet til å få dekket alt tap forårsaket av rovvilt.
5. Videreføring av effektiv markedsregulering bidrar til matsikkerhet og økt nasjonal konkurranseevne for landbruket og næringsmiddelindustri, og dermed vårt ansvar for å bidra til verdens matproduksjon. Landbrukssamvirket sin rolle som markedsregulator må sikres
6. Det må opprettholdes et sterkt importvern. Dagens importvern er avgjørende for norsk matproduksjon og norsk næringsmiddelindustri.
7. Grønn FoU, rekrutterings- og kompetansetiltak i landbruket (RK-midlene) må styrkes.
8. Videreføring av kanaliseringspolitikken.
9. Kystskogmidlene må økes og tilskudd til skogplanting og ungskogpleie må styrkes. Økonomisk støtte til og tilrettelegging for etablering av

skogsbilveier må fortsatt ha høy prioritet, for å sikre skognæringen mulighet til effektivt uttak, og leveranse til treforedlingsindustrien.

Fylkestingets behandling

Saken ble sluttbehandlet 10. desember

Følgende hadde ordet i saken:

Torfinn Aas (Ap), Stein Arve Torgnesøy (FrP) (fylkesråd for miljø og regional utvikling Terje Sørvik, Torfinn Aas (Ap)), Stian Aakre (Sp), Anne Kolstad (SV), Egil Haugbjørg (V), Bjørn Engen (Ap), Åste Marie Lande Lindau (KrF), Siw Bleikvassli (H) (Gunnar Alstad (SP)), og Torgeir Strøm (SV)

Til stemmeforklaring: Tomas Hallem (Sp), Siw Bleikvassli (H), Stein Arve Torgnesøy (FrP), Anne Berit Sæther (Ap), Stian Aakre (Sp), Anne Kolstad (H)

Forslag:

Stian Aakre (Sp):

1. Tillegg til kulepunkt 1:

Det må lages en opptrappingsplan for å tette gapet i forskjellen på inntekt sammenlignet med andre sammenlignbare yrkesgrupper.

Felles forslag fra SP og SV:

1. Tillegg til kulepunkt 2:

Særlig må ekstraordinære investeringsmidler til nybygg og endringer av eksisterende bygg økes for å møte utfordringen med krav om løsdrift innen 2024.

2. Nytt kulepunkt 10:

Dyrkajord er en begrenset ressurs og en forutsetning for økt matproduksjon. Jordvernet må derfor prioriteres høyt.

3. Nytt kulepunkt 11:

Konsesjonsloven, bo og driveplikten og prisregulering på landbrukseiendommer er viktige elementer for å sikre og videreutvikle et landbruk i hele landet, og må opprettholdes.

Anne Kolstad (SV):

Tillegg til kulepunkt 1: I tillegg må kornproduksjonen styrkes.

Tillegg til kulepunkt 2: Det innføres en mulighet for fondsavsetning med skattefradrag knyttet til nevnte løsdriftskrav. Investeringsvirkemidlene må også tilfalle mindre bruk.

Tillegg til kulepunkt 3: Sette inn ordet «**bærekraftig**» foran ordet «matproduksjon» i første setning.

Tillegg til kulepunkt 7: Området 'Fossilfritt landbruk' må oppprioriteres.

Alternativ til kulepunkt 9: Tilskudd til skogplanting og ungskogpleie må styrkes.

Nytt kulepunkt 12: Rammevilkårene for økologisk landbruk og lokalmatproduksjon må styrkes.

Nytt kulepunkt 13: Konesjonsgrensene for de enkelte produksjoner må ikke bidra til overproduksjon, svekket dyreetikk, industrialisering og konsentrasjon av produksjonen til sentrale strøk.

Egil Haugbjørg (Venstre):

Punkt 2: Tilføyelse: Det må etableres en egen investeringspakke for bruksutbygging, hvor alle som får innvilget støtte sikres 30% tilskudds dekning av de totale investeringskostnadene.

Punkt 3: Tilføyelse: Det må derfor satses spesielt på de grasbaserte næringene, for å sikre at dyrka jord og våre vidstrakte utmarksbeiter holdes i hevd.

Punkt 4: Tilføyelse: Bevisbyrden må derfor speilvendes, slik at alt tap utover normaltapet erstattes, om ikke forvaltningen kan sannsynliggjøre annen dødsårsak for tapte beitedyr.

Punkt 6: Tilføyelse: Det er derfor av avgjørende betydning at ordningen med prosenttoll på ost og en del kjøttslag videreføres, og at vi viderefører adgangen for omlegging til prosenttoll også for andre produktgrupper i framtida.

Punkt 10: Nytt pkt: Det må satses sterkere på et effektivt jordvern, da arealene med dyrka mark er en viktig minimumsfaktor for landbruket og matproduksjonen i Norge. Det er viktig at de nasjonale målene for jordvern, følges opp politisk i forhold til planbehandling og dispensasjonsvedtak på regionalt nivå.

Votering

Komiteens innstilling 1 og 2	Enstemmig vedtatt
Komiteens innstilling 3	Vedtatt mot 2 stemmer
Komiteens innstilling punkt 4, 6 og 7	Enstemmig vedtatt
Komiteens innstilling punkt 5	Vedtatt med 29 mot 6 stemmer
Komiteens punkt 8	Vedtatt med 34 mot 1 stemme
Sp tillegg punkt 1	Avvist med 22 mot 13 stemmer
SV tillegg punkt 1	Avvist med 32 mot 3 stemmer
Fellesforslag SP og SV tillegg punkt 2	Avvist med 21 mot 14 stemmer
Fellesforslag SP og SV nytt punkt 10	Avvist med 21 mot 14 stemmer
Fellesforslag SP og SV nytt punkt 11	Avvist med 22 mot 13 stemmer.
SV tillegg punkt 2	Avvist med 22 mot 13 stemmer
SV tillegg punkt 3	Avvist med 21 mot 14 stemmer
SV tillegg punkt 7	Avvist med 21 mot 14 stemmer
SV Alternativt forslag til punkt 9	Avvist med 32 mot 3 stemmer

SV nytt punkt 12	Avvist med 19 mot 16 stemmer
SV nytt punkt 13	Avvist med 21 mot 14 stemmer
Venstre tillegg punkt 2	Avvist med 22 mot 13 stemmer
Venstre tillegg punkt 3	Avvist med 19 mot 16 stemmer
Venstre tillegg punkt 4	Avvist med 20 mot 15 stemmer
Venstre tillegg punkt 6	Avvist med 22 mot 13 stemmer
Venstre tillegg punkt 10	Avvist med 21 mot 14 stemmer

Komite for samferdsel, næring og miljø har behandlet saken i møte 8. desember 2015 sak 1/15

Saksordfører Torfinn Aas la fram saken

Forslag

Forslag fra Torfinn Aas (Ap):

1. Tillegg til kulepunkt 1: Avløsertilskudd til ferie, fritid og sykdom må økes.

Forslag fra Stian Aakre (Sp):

2. Tillegg til kulepunkt 1:

Det må lages en opptrappingsplan for å tette gapet i forskjellen på inntekt sammenlignet med andre sammenlignbare yrkesgrupper.

Felles forslag fra SP og SV:

4. Tillegg til kulepunkt 2:

Særlig må ekstraordinære investeringsmidler til nybygg og endringer av eksisterende bygg økes for å møte utfordringen med krav om løsdrift innen 2024.

5. Tillegg til kulepunkt 5:

Landbrukssamvirket sin rolle som markedsregulator må sikres.

6. Nytt kulepunkt 10:

Dyrkajord er en begrenset ressurs og en forutsetning for økt matproduksjon. Jordvernet må derfor prioriteres høyt.

7. Nytt kulepunkt 11:

Konsesjonsloven, bo og driveplikten og prisregulering på landbrukseiendommer er viktige elementer for å sikre og videreutvikle et landbruk i hele landet, og må opprettholdes.

Anne Kolstad (SV)

Tillegg til kulepunkt 1: I tillegg må kornproduksjonen styrkes.

Tillegg til kulepunkt 2: Det innføres en mulighet for fondsavsetning med skattefradrag knyttet til nevnte løsdriftskrav. Investeringsvirkemidlene må også tilfalle mindre bruk.

Tillegg til kulepunkt 3: Sette inn ordet «bærekraftig» foran ordet «matproduksjon» i første setning.

Tillegg til kulepunkt 7: Området 'Fossilfritt landbruk' må oppprioriteres.

Alternativ til kulepunkt 9: Tilskudd til skogplanting og ungskogpleie må styrkes.

Nytt kulepunkt 12: Rammevilkårene for økologisk landbruk og lokalmatproduksjon må styrkes.

Nytt kulepunkt 13: Konsesjonsgrensene for de enkelte produksjoner må ikke bidra til overproduksjon, svekket dyreetikk, industrialisering og konsentrasjon av produksjonen til sentrale strøk.

Forslag fra Siw Bleikvassli (Høyre)

Tillegg til punkt 9:

Økonomisk støtte til og tilrettelegging for etablering av skogsbilveier må fortsatt ha høy prioritet, for å sikre skognæringen mulighet til effektivt uttak, og leveranse til treforedlingsindustrien.

Votering

Fylkesrådets innstilling til vedtak	
Punkt 1	Enstemmig.
Punkt 2	Enstemmig.
Punkt 3	Enstemmig.
Punkt 4	Enstemmig.
Punkt 5	Enstemmig.
Punkt 6	Enstemmig.
Punkt 7	Enstemmig.
Punkt 8	Enstemmig.
Punkt 9	Vedtatt mot 1 stemme.
Ap tillegg til punkt 1	Enstemmig.
Sp tillegg punkt 1	Avvist med 4 mot 5 stemmer.
SV tillegg punkt 1	Avvist med 8 mot 1 stemme.
Fellesforslag SP og SV tillegg punkt 2	Avvist med 4 mot 5 stemmer.
Fellesforslag SP og SV tillegg punkt 5	Vedtatt med 8 mot 1 stemme.
Fellesforslag SP og SV nytt punkt 10	Avvist med 4 mot 5 stemmer.
Fellesforslag SP og SV nytt punkt 11	Avvist med 4 mot 5 stemmer.

SV tillegg punkt 2	Avvist med 8 mot 1 stemme.
SV tillegg punkt 3	Avvist med 8 mot 1 stemme.
SV tillegg punkt 7	Avvist med 8 mot 1 stemme.
SV Alternativt forslag til punkt 9	Avvist med 8 mot 1 stemme.
SV nytt punkt 12	Avvist med 7 mot 2 stemmer.
SV nytt punkt 13	Avvist med 8 mot 1 stemme.
H tillegg til punkt 9	Vedtatt med 8 mot 1 stemme.

KOMITEINNSTILLING:

Fylkestinget vedtar følgende innspill til jordbruksforhandlingene 2016:

1. Landbruksnæringas behov for bedre lønnsomhet og forutsigbare rammebetingelser må prioriteres. Spesielt økonomien i melke- og storfekjøttproduksjonen må styrkes. Avløsertilskudd til ferie, fritid og sykdom må økes
2. Investeringsvirkemidlene til jord- og skogbruk må styrkes da støtten er målrettet og bidrar direkte til effektivitets- og lønnsomhetsforbedringer til næringsutøverne.
3. Økt matproduksjon i hele landet må prioriteres og økningen må fortrinnsvis skje innenfor produksjoner som tar utgangspunkt i norske ressurser. Struktur- og distriktsprofilen i virkemiddelbruken må derfor styrkes for å sikre utnytting av våre jordbruksarealer i fylket, og hele landet.
4. Beitenæringene er under stort press og det må gis driftsvilkår som bidrar til økt utnyttelse av utmarksressursene. Dette innebærer effektive uttak av skadedyr og styrking av erstatningsordningene. Erstatningsordningen for rovdyrskader må sikre utøvers rettighet til å få dekket alt tap forårsaket av rovvilt.
5. Videreføring av effektiv markedsregulering bidrar til matsikkerhet og økt nasjonal konkurranseevne for landbruket og næringsmiddelindustri, og dermed vårt ansvar for å bidra til verdens matproduksjon. Landbrukssamvirket sin rolle som markedsregulator må sikres
6. Det må opprettholdes et sterkt importvern. Dagens importvern er avgjørende for norsk matproduksjon og norsk næringsmiddelindustri.
7. Grønn FoU, rekrutterings- og kompetansetiltak i landbruket (RK-midlene) må styrkes.
8. Videreføring av kanaliseringspolitikken.
9. Kystskogmidlene må økes og tilskudd til skogplanting og ungskogpleie må styrkes. Økonomisk støtte til og tilrettelegging for etablering av skogsbilveier må fortsatt ha høy prioritet, for å sikre skognæringen mulighet til effektivt uttak, og leveranse til treforedlingsindustrien.

Merknad

(det votes ikke over merknader)

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Stian Aakre, Kari Anita Furunes og Einar Otto Ingulfsvann, registrerer at det er en bred nasjonal og regional politisk enighet om målene i landbruksmeldingen (Meld. St. 9 2011-12) om økt matproduksjon på 20 % innen 2030 og i landbruksmelding for Trøndelag om en produksjonsvekst på 1,5 % årlig.

Landbruket skal ha en lik inntektsutvikling som andre yrkesgrupper. Det må derfor lages en opptrappingsplan for å tette inntektsgapet mellom landbruket og andre sammenlignbare yrkesgrupper. Det må også på plass tilnærmet like gode velferdsordninger innen landbruket som det er i andre yrkesgrupper. Dette gjør at det blir mer attraktivt å drive innen landbruket.

Markedsordningen er et sentralt element i norsk landbrukspolitikk som ivaretar landbruk over hele landet. Gjeldende markedsordninger bidrar til å redusere risikoen for den enkelte produsent ved å hindre store prissvingninger samt forutsigbarhet i næringsmiddelindustrien og handelens tilgang på varer. Disse medlemmer mener derfor at det må opprettholdes effektive markedsordninger som sikrer avsetning og lønnsomhet uavhengig av geografi og størrelse hos næringsutøveren, og som bidrar til matsikkerhet og økt konkurranseevne for landbruket og næringsmiddelindustrien. Landbrukssamvirket sin rolle som markedsregulator må videreføres for å sikre markedsbalanse og landbruk i hele landet.

Rammen til investeringer i landbruket må økes betydelig for å dekke behovet for nye driftsbygninger og utbedringer av eksisterende bygninger. Av hensynet til rekrutteringen i landbruket er det avgjørende at det blir økonomisk forsvarlig å bygge et moderne og framtidsrettet driftsapparat. For å møte utfordringene med kravet om løsdrift innen 2024, må ekstraordinære investeringsmidler for nye bygg og endring av eksisterende økes.

En styrking av investeringsvirkemidlene vil ha en utløsende effekt. Tall fra NT viser at 31 mill. i tilskudd har utløst 140 mill. i investeringer. Det registreres at i Nord Trøndelag er det stor etterspørsel etter tilskudd til investeringer i driftsbygninger og i 2014 satte Innovasjon Norge stopp allerede i juni og begynte å sende søknader i retur som følge av at det ikke var flere penger igjen i potten. Skal man nå målene om økt matproduksjon må derfor, i tillegg til en bedring av driftsøkonomien, investeringstilskuddene styrkes betydelig. Krav om ombygging til løsdrift øker dette behovet.

Disse medlemmer mener at Importvernet gjennom tollsatser, er en bærebjelke i norsk landbrukspolitikk. Norsk landbruk har høyere kostnader enn mange andre land. Dette skyldes blant annet naturgitte og klimatiske forhold med kort vekstsesong og generelt lave avlinger, et generelt høyt lønns- og kostnadsnivå drevet opp av oljeøkonomien samt landbrukspolitiske mål knyttet til distriktpolitikk, miljø og struktur. For at norske landbruksvarer skal kunne konkurrere med importerte varer, må det pålegges en høyere toll enn det våre konkurrentland har behov for. Er man ikke konkurransedyktig, vil det innebære redusert norsk produksjon.

For å sikre avsettingen av norske jordbruksvarer, for å videreutvikle landbruket og for å ivareta arbeidsplassene knyttet til hele verdikjeden, må foredlingsindustrien i hele landet videreutvikles og styrkes.

Disse medlemmer er sterkt kritisk til regjeringens mange forslag til endring av det sentrale rammeverket i den norske landbruksmodellen. Konsesjonsbestemmelser, bo- og driveplikt og prisregulering er viktige virkemidler for å opprettholde et landbruk over hele landet. I over 100 år har konsesjonslovgivningen sikret nasjonalt og lokalt eierskap til jord- og naturressursene og den selveiende bonden. Dette har vært en av

bærebjelkene for å sikre et variert, nasjonalt og familiedrevet jordbruk Norge. Når regjeringa nå foreslår å vrake konsesjonsloven så åpner det for store endringer på eiersiden. En eier kan sikre seg mange eiendommer og det åpner for at hele verdikjeden fra jord til bord kan eies av enkeltpersoner, konsern eller matkjeder.

Fylkesrådets innstilling til vedtak:

Fylkestinget vedtar følgende innspill til jordbruksforhandlingene 2016:

1. Landbruksnæringas behov for bedre lønnsomhet og forutsigbare rammebetingelser må prioriteres. Spesielt økonomien i melke- og storfekjøttproduksjonen må styrkes.
2. Investeringsvirkemidlene til jord- og skogbruk må styrkes da støtten er målrettet og bidrar direkte til effektivitets- og lønnsomhetsforbedringer til næringsutøverne.
3. Økt matproduksjon i hele landet må prioriteres og økningen må fortrinnsvis skje innenfor produksjoner som tar utgangspunkt i norske ressurser. Struktur- og distriktsprofilen i virkemiddelbruken må derfor styrkes for å sikre utnytting av våre jordbruksarealer i fylket, og hele landet.
4. Beitenæringene er under stort press og det må gis driftsvilkår som bidrar til økt utnyttelse av utmarksressursene. Dette innebærer effektive uttak av skadedyr og styrking av erstatningsordningene. Erstatningsordningen for rovdyrskader må sikre utøvers rettighet til å få dekket alt tap forårsaket av rovvilt.
5. Videreføring av effektiv markedsregulering bidrar til matsikkerhet og økt nasjonal konkurranseevne for landbruket og næringsmiddelindustri, og dermed vårt ansvar for å bidra til verdens matproduksjon.
6. Det må opprettholdes et sterkt importvern. Dagens importvern er avgjørende for norsk matproduksjon og norsk næringsmiddelindustri.
7. Grønn FoU, rekrutterings- og kompetansetiltak i landbruket (RK-midlene) må styrkes.
8. Videreføring av kanaliseringspolitikken.
9. Kystskogmidlene må økes og tilskudd til skogplanting og ungsogpleie må styrkes.